

Соціальна психологія

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Спеціальність	Для спеціальностей 054 соціологія; 231 соціальна робота; 081 право; 281 публічне управління та адміністрування
Освітня програма	
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни, розподіл годин за аудиторними заняттями та самостійною роботою	4 кред. ЕКТС/120 годин лекції – 18 годин, семінарські – 36 годин, самостійна робота – 66 годин
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік / модульна контрольна робота
Розклад занять	Лекції, семінарські заняття
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	https://psy.kpi.ua/vikladachi/

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Враховуючи важливість соціально-психологічних знань для сучасної людини, що дають змогу кожній особистості здійснювати власну діяльність в різних сферах суспільного життя, правові й моральні норми та цінності суспільства, створено курс «Соціальна психологія».

Навчальна дисципліна складається з лекційних занять, в яких міститься цікава теоретична інформація про соціальну психологію, наводяться приклади (результати досліджень, психодіагностичні тести, результати експериментів), надається велика кількість практичних порад, які здобувачі освіти можуть застосовувати на практиці.

Комунікація з викладачем можлива і заохочуватиметься на навчальних заняттях, а також в межах консультацій з викладачем, які проводяться згідно з графіком, доступним на сайті кафедри психології та педагогіки.

Метою дисципліни є формування у здобувачів освіти здатностей:

- оцінювати власні пізнавальні процеси, психологічні стани та почуття з метою забезпечення ефективної і безпечної діяльності;
- організовувати власну діяльність як складову колективної діяльності;
- здійснювати психологічний аналіз складних ситуацій у взаємодії «особистість-суспільство», «особистість-соціальна група», «особистість-особистість»;
- використовувати знання, поглиблювати їх та розвивати критичне мислення;

Завданням дисципліни є формування таких результатів навчання:

знань про:

- основні категорії соціальної психології;
- найбільш відомі напрямки розвитку соціальної психології;

- основні методи соціально-психологічного дослідження;
- особливості психології особистості;
- засоби та способи соціально-психологічного впливу в процесі спілкування;
- особливості групової діяльності;
- психологічні особливості великих соціальних груп та масових явищ.

уміння:

- ефективно будувати процеси комунікації;
- аналізувати власну діяльність як складову колективної діяльності;
- визначати різні групові явища та характеризувати їх.

В результаті засвоєння дисципліни здобувачі освіти зможуть:

- використовувати основні положення соціально-психологічної науки при вирішенні професійних завдань;
- аналізувати соціально-значущі проблеми та процеси;
- використовувати знання теорій соціальної психології;
- використовувати методи соціальної психології дослідження для вивчення актуальних соціальних проблем, ідентифікації потреб та інтересів соціальних груп.
- критично оцінювати власні переваги та недоліки, обирати шляхи та засоби удосконалення переваг та подолання недоліків;
- враховувати загальні, специфічні закономірності та індивідуальні особливості психічного розвитку, особливості регуляції поведінки та діяльності людини на різних вікових етапах;
- коректно вирішувати конфліктні ситуації;
- формувати ефективні комунікації;
- створювати та підтримувати сприятливий психологічний клімат в колективі.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Для вивчення дисципліни здобувачу освіти бажано мати навички використання текстового редактора на комп'ютері, навички роботи з електронними базами наукових інститутів та бібліотек.

Навчальна дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує знання з інших освітніх і наукових галузей: філософії, менеджменту, історії тощо. За структурно-логічною схемою програми підготовки фахівця дана навчальна дисципліна тісно пов'язана з дисциплінами соціально-логіко-гуманітарного блоку, що створюють загальну світоглядну і методологічну основу для сприйняття здобувачами освіти змісту пропонованої дисципліни.

Вивчення дисципліни дозволить ефективніше опанувати дисципліну магістерського рівня «Педагогіка вищої школи».

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Вступ до психології. Психічне відображення.

Тема 2. Вступ до психології. Діяльність.

Тема 3. Предмет, об'єкт і структура соціальної психології

Тема 4. Соціальна психологія особистості

Тема 5. Загальна характеристика міжособистісного спілкування

Тема 6. Психологія міжособистісної взаємодії

Тема 7. Соціальна психологія малої групи

Тема 8. Соціальна психологія міжгрупових відносин

Тема 9. Психологія великих груп

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацювати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з:

4.1 Базова література

1. Основи соціальної психології : підручник для закладів вищої освіти / П. П. Горностай, М. М. Слюсаревський, В. О. Татенко, Т. М. Титаренко, Н. В. Хазратова та ін. ; за ред. М. М. Слюсаревського. – Київ : Талком, 2018. – 580 с.
2. Соціальна психологія : навч. посібн. / Воляннюк Н. Ю., Ложкін Г. В., Винославська О. В., Блохіна І. О., Кононець М. О., Москаленко О. В., Боковець О. І., Андрійцев Б. В. – Київ, 2019. 254 с. <https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/27765/1/Social-psychology.pdf>
3. Соціальна психологія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобувачів ступеня бакалавра / Н. Ю. Воляннюк, Г. В. Ложкін, О. В. Винославська, І. О. Блохіна, М. О. Кононець, О. В. Сербова, О. Л. Туриніна, О. В. Москаленко, С. О. Хілько, В. О. Чумаков ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Електронні текстові дані (1 файл: 7,83 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024. – 595 с. <https://ela.kpi.ua/items/c047fef0-8cdb-46fa-aa4c-c7b4e6a41250>
4. Соціальна психологія: навчальний посібник/ В. М. Поліщук. - Суми: Університетська книга (Україна), 2021. – 271 с. ISBN 978-966-680-272-4
5. Соціальна психологія (з основами соціально-психологічного тренінгу): Навч. посібник [електронне видання]: / Сурякова М.В., Панфілова Г.Б., Склянська О.В. - Дніпро: Середняк Т. К., 2021, – 150 с.

4.2 Допоміжна література

1. Кононець М.О. Психологія лідерства: навч. посібн. / Київ, КВІЦ, 2020. – 252 с.
2. Кудерміна О. І., Казміренко Л. І., Власенко С. Б. Соціальна психологія: навчальний посібник. Київ: НАВС, 2020 <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/17174>
3. Лебон Г. Психологія мас. К.: Видавництво Мультимедийное Издательство Стрельбицкого. – 2020. – 236 с.
4. Фройд З. Психологія спільнот і аналіз людського «Я» К.: Мультимедийное издательство Стрельбицкого. – 2021 р. – 79 с.
5. Чалдині Р. Психологія впливу / Р. Чалдині ; пер. з англ. М. Скоробогатова. – 2-е вид. – Харків : Клуб сімейного дозвілля, 2019. – 352 с.
6. Baron, R. A., & Branscombe, N. R. (2016). Social Psychology (14th ed.). Boston, MA: Pearson/Allyn and Bacon.
7. Baumeister, R. F., & Bushman, B. J. (2016). Social Psychology and Human Nature (4th ed.). Belmont, CA: Thomson/Wadsworth.
8. Gilovich, T., Keltner, D., Chen, S., & Nisbett, R. (2019). Social Psychology (5th ed.). New York: W. W. Norton.
9. Heinzen, T., & Goodfriend, W. (2018). Social Psychology. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
10. Gruman, J., Schneider, F. W., & Coutts, L. M. (Eds.). (2016). Applied Social Psychology: Understanding and Addressing Social and Practical Problems (3rd ed.). London: Sage Publications.
11. Matsumoto, D., & Juang, L. (2016). Culture and Psychology (6th ed.). Belmont, CA: Wadsworth/Cengage Learning.
12. Shiraev, E. B., & Levy, D. A. (2016). Cross-Cultural Psychology: Critical Thinking and Contemporary Applications (6th ed.). New York: Routledge.
13. Sighele S. (2018) The Criminal Crowd and Other Writings on Mass Society. University of Toronto Press, Political Science. – 496 p.
14. Steg, L., Keizer, K., Buunk, A. P., & Rothengatter, T. (Eds.). (2017). Applied Social Psychology:
15. Vallacher, R. R. (2020). Social Psychology: Exploring the Dynamics of Human Experience. New York: Routledge.
16. Zanna, M., & Olson, J. M. (Eds.). (2016). Advances in Experimental Social Psychology (Vol. 54). San Diego, CA: Academic Press.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти)
1	<p>Тема 1. Вступ до психології. Психічне відображення.</p> <p>Психологія як наука. Етапи становлення психології як науки. Основні категорії психології. Категорія відображення у психології. Форми відображення: фізичне, фізіологічне, психічне. Рівні психічного відображення.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Що є предметом психології як науки?2. Назвіть та охарактеризуйте етапи становлення психології як науки.3. Охарактеризуйте форми відображення.4. Назвіть та охарактеризуйте рівні відображення.
2	<p>Тема 2. Вступ до психології. Діяльність.</p> <p>Категорія діяльності у психології. Структура діяльності. Основні види діяльності. Психологічна система діяльності. Підсистема мотивів діяльності. Формування цілей та результатів діяльності. Інформаційна основа діяльності. Підсистема професійно-важливих якостей. Індивідуальний стиль та спосіб діяльності. Рівні аналізу діяльності: мотиваційний, цільовий, інформаційний, функціональний, індивідуальний.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Назвіть основні компоненти системи діяльності.2. Проаналізуйте співвідношення свідомості та діяльності.3. Розкрийте зміст процесів інтеріоризації та екстеріоризації дій.4. Охарактеризуйте функції структурних елементів діяльності.
3	<p>Тема 3. Предмет, об'єкт і структура соціальної психології</p> <p>Предмет і об'єкт соціальної психології. Соціальна психологія як наука. Предмет, об'єкт соціальної психології. Структура соціальної психології та її зв'язок з іншими науками.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none">1. У чому полягає предмет соціальної психології?2. Назвіть основні галузі (розділи) соціальної психології.3. Назвіть та охарактеризуйте основні методи соціальної психології.
4	<p>Тема 4. Соціальна психологія особистості</p> <p>Особистість як предмет вивчення. Поняття «індивід», «особистість», «індивідуальність» та співвідношення між ними. Соціальна установка особистості. «Я-концепція» як соціально-психологічний феномен. Соціалізація особистості: механізми, умови, фази (стадії), адаптація.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <p>I. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Чому дослідження особистості повинно здійснюватися нерозривно від суспільства, у якому вона існує?2. Розкрийте поняття «Я-концепція» особистості та назвіть її структурні компоненти.3. Яку роль відіграє самооцінка в процесі розвитку самосвідомості особистості?4. Надайте характеристику поняття «установка», назвіть її функції.

5	<p>Тема 5. Загальна характеристика міжособистісного спілкування Поняття спілкування. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна. Спільнота, мова, мовлення. Різновиди спілкування. Вербальні та невербальні засоби спілкування. Техніки і прийоми спілкування.</p>
	<p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте різновиди вербального міжособистісного спілкування. 2. Порівняйте змістовне навантаження понять «спілкування» і «комунікація». 3. Назвіть і проаналізуйте функції спілкування. 4. Проаналізуйте співвідношення понять «спільнота», «спільність» і «спілкування».</p>
6	<p>Тема 6. Психологія міжособистісної взаємодії Міжособистісна взаємодія у сумісній діяльності. Структура спілкування: - комунікативна, - інтерактивна - перцептивна сторони спілкування. Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Дайте визначення поняттю «взаємодія». 2. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку? 3. Розкрийте сутність комунікативної, інтерактивної і перцептивної сторін спілкування. 4. Які бар'єри можуть зустрічатися при міжособистісному спілкуванні?</p>
7	<p>Тема 7. Соціальна психологія малої групи Мала група та її основні характеристики. Соціометрична структура малої групи. Комунікативна структура малої групи. Характеристика групових явищ. Міжособистісні відносини в малій групі. Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Назвіть основні параметри аналізу малої групи 2. У чому полягає феномен лідерства? 3. Які чинники впливають на рівень конформності людини? 4. У чому полягає процес групового тиску?</p>
8	<p>Тема 8. Соціальна психологія міжгрупових відносин Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології. Соціальна ідентичність і порівняння. Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації. Міжгрупова диференціація. Міжгрупова інтеграція. Міжгрупова ворожість. Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти: I. Відповіді на питання для самоперевірки: 1. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин. 2. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму та міжгрупової дискримінації у відносинах між групами. 3. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності. 4. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції та диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами?</p>

9	<p>Тема 9. Психологія великих груп Класифікація, структура, загальні ознаки та рівні розвитку великих соціальних груп. Психологічні явища у великих соціальних групах. Психологія натовпу. Психологія чуток та паніки.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <p>1. Відповіді на питання для самоперевірки:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть і охарактеризуйте психологічні особливості індивіда в натовпі. 2. Поясніть, у чому виявляються типові форми життєдіяльності великих соціальних груп. 3. Охарактеризуйте механізми управління натовпом. 4. Назвіть і охарактеризуйте найважливіші умови виникнення паніки.
---	--

Семінарські (практичні) заняття

Основні завдання циклу семінарських занять: сформувані у здобувачів освіти: розуміння теоретичного матеріалу; вміння формувати самостійні судження, відстоювати власні погляди, аргументуючи їх на основі наукових фактів; уміння та навички самостійної роботи з підготовки до безпосередньої участі у семінарі-обговоренні.

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань (питання для поточного контролю та завдання на самостійну роботу здобувачів освіти)
1	<p>Тема 1. Вступ до психології. Психічне відображення. Семінар 1. Історія становлення психології як науки Мета: закріпити та поглибити знання здобувачів освіти про історію становлення психології як науки.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія становлення психології як науки. 2. Поняття про предмет психології. 3. Цілі і завдання психології. 4. Проблема категоріального апарату у психології. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте історію становлення психології як науки. 2. Назвіть предмет і основні Цілі і завдання психології. 3. Охарактеризуйте проблему категоріального апарату у психології.
2	<p>Тема 1. Вступ до психології. Психічне відображення. Семінар 2. Психічне відображення Мета: закріпити та поглибити знання здобувачів освіти про особливості функціонування психіки, умови психічного розвитку особистості, свідомість та її структуру.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Що таке психічне відображення? У чому полягає активний характер психічного відображення? 2. У чому суть рефлекторної природи психіки? 3. Охарактеризувати головні закономірності психічної діяльності. 4. Охарактеризувати функції психіки. 5. Стадії розвитку психіки (сенсорна; перцептивна; інтелектуальна). 6. Походження свідомості та її структура. 7. Єдність свідомості й діяльності. 8. Розвиток психіки в онтогенезі та філогенезі. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте елементарну сенсорну стадію розвитку психіки 2. Охарактеризуйте елементарну перцептивну стадію розвитку психіки. 3. Охарактеризуйте розвиток психіки в онтогенезі та філогенезі.

3	<p>Тема 2. Вступ до психології. Діяльність. Семінар 3. Вступ до психології. Діяльність. Мета: закріпити та поглибити знання здобувачів освіти про діяльність, суб'єктно-діяльнісний підхід, особливості розвитку психіки та особистості людини в діяльності та впливу індивідуально-психологічних особливостей особистості на її діяльність.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Діяльність особистості. 2. Співвіднесення особистості з категорією діяльності. 3. Сутність суб'єктно-діялісного підходу. 4. Особливості розвитку психіки та особистості людини в діяльності 5. Вплив індивідуально-психологічних особливостей особистості на діяльність людини. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте характеристику активності особистості та її джерел. 2. Проаналізуйте співвідношення свідомості та діяльності. 3. Розкрийте зміст процесів інтеріоризації та екстеріоризації дій. 4. Охарактеризуйте функції структурних елементів діяльності.
4	<p>Тема 3. Методи соціальної психології. Основні напрями розвитку соціальної психології. Семінар 4. Методи соціальної психології Мета: систематизувати та закріпити знання здобувачів освіти про методи і основні напрями розвитку соціальної психології.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні методи дослідження в соціальній психології. <ul style="list-style-type: none"> • Метод спостереження • Метод фокус-груп. • Метод аналізу документів • Контент-аналіз • Метод опитування • Метод соціометрії • Метод групової оцінки особистості • Тести • Експеримент 2. Етапи соціально-психологічного дослідження. 3. Основні вимоги до методів дослідження: точність, валідність та надійність. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні і охарактеризуйте методи соціальної психології. 2. Які основні переваги та недоліки методу спостереження? 3. Охарактеризуйте особливості методу опитування.
5	<p>Тема 3. Методи соціальної психології. Основні напрями розвитку соціальної психології. Семінар 5. Основні напрями розвитку соціальної психології Мета: систематизувати та закріпити знання здобувачів освіти про методи і основні напрями розвитку соціальної психології.</p> <p>Питання для обговорення: Основні напрями розвитку соціальної психології:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Біхевіоризм. • Когнітивний напрямок. • Психоаналітичний напрямок. • Гуманістичний напрямок. • Теорія екологічних систем Урі Бронфенбреннера <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте теорію екологічних систем Урі Бронфенбреннера. 2. У чому полягає розбіжність поглядів у представників біхевіоризму і когнітивного напрямку. 3. Охарактеризуйте особливості психоаналітичного напрямку.

6	<p>Тема 4. Соціальна психологія особистості Семинар 6. Політична соціалізація. Мета: ознайомити здобувачів освіти з особливостями політичної соціалізації особистості.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття «політична соціалізація». 2. Напрями та підходи у дослідженні політичної соціалізації. 3. Стадії процесу політичної соціалізації та її агенти. 4. Форми політичної соціалізації. 5. Когнітивний, афективний та конативний компоненти політичної соціалізації. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості політичної соціалізації. 2. Назвіть і охарактеризуйте напрями та підходи у дослідженні політичної соціалізації. 3. Охарактеризуйте стадії процесу політичної соціалізації.
7	<p>Тема 4. Соціальна психологія особистості Семинар 7. Економічна соціалізація Мета: ознайомити здобувачів освіти з особливостями економічної соціалізації особистості.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття «економічна соціалізація» та її структурних складових 2. Гроші та їх соціалізувальна функція 3. Особливості формування уявлень про гроші у дітей 4. Стадії і характер економічної соціалізації 5. Сім'я як соціально-психологічний простір економічної соціалізації дітей старшого дошкільного віку 6. Підприємливість як міра економічної соціалізації особистості ринкової економіки 7. Економічна соціалізація особистості як чинник її соціальної адаптації <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості економічної соціалізації. 2. Поясніть у чому полягає соціалізуюча функція грошей. 3. Охарактеризуйте вплив сім'ї на економічну соціалізацію дітей.
8	<p>Тема 4. Соціальна психологія особистості Семинар 8. Гендерна соціалізація Мета: ознайомити здобувачів освіти з особливостями гендерної соціалізації особистості.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Статева диференціація. 2. Стадії процесу гендерної соціалізації. 3. Гендерна культура суспільства. Гендерні норми. 4. Гендерні стереотипи як протиставлення маскулітності і фемінності. 5. Гендерні ролі та їх соціалізуюча функція. 6. Особливості гендерних образів у сприйманні підлітків. 7. Гендерна ідентичність особистості. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості гендерної соціалізації. 2. Поясніть у чому полягає соціалізуюча функція гендерних ролей. 3. Назвіть і охарактеризуйте стадії процесу гендерної соціалізації.

9	<p>Тема 5. Загальна характеристика міжособистісного спілкування Семінар 9. Загальна характеристика міжособистісного спілкування Мета: систематизувати та закріпити знання здобувачів освіти про особливості міжособистісного спілкування Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття спілкування. 2. Функції спілкування: інформаційно-комунікативна, регулятивно-комунікативна, афективно-комунікативна. 3. Спільнота, мова, мовлення. 4. Різновиди спілкування. <p>Техніки і прийоми спілкування.</p> <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте різновиди вербального міжособистісного спілкування. 2. Порівняйте змістовне навантаження понять «спілкування» і «комунікація». 3. Назвіть і проаналізуйте функції спілкування. 4. Проаналізуйте співвідношення понять «спільнота», «спільність» і «спілкування».
10	<p>Тема 5. Загальна характеристика міжособистісного спілкування Семінар 10. Невербальні засоби спілкування Мета: систематизувати та закріпити знання здобувачів освіти про особливості невербального спілкування Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загальне уявлення про невербальне спілкування. 2. Поняття «конгруентність». 3. Значення зон і територій при невербальному спілкуванні. 4. Жести рук і значення жестів, пов'язаних з дотиком рук до різних частин обличчя. 5. Розпізнавання невербальних захисних бар'єрів. 6. Сигнали очей. 7. Віддзеркалювання. 8. Вплив на оточуючих осіб за допомогою різних положень корпусу тіла. 9. Способи розміщення учасників за столом. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості і засоби невербального спілкування. 2. Проаналізуйте способи розміщення учасників за столом. 3. Охарактеризуйте значення зон і територій при невербальному спілкуванні
11	<p>Тема 6. Психологія міжособистісної взаємодії Семінар 11. Психологія міжособистісної взаємодії Мета: ознайомити здобувачів освіти з засобами і технологіями подолання деструктивних форм міжособистісної взаємодії. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Засоби і прийоми подолання психологічних бар'єрів при міжособистісній взаємодії. 2. Технології впливу у міжособистісній взаємодії. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення поняттю «взаємодія» 2. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку? 3. Розкрийте сутність комунікативної, інтерактивної і перцептивної сторін спілкування. 4. Які бар'єри можуть зустрічатися при міжособистісному спілкуванні.

12	<p>Тема 6. Психологія міжособистісної взаємодії Семінар 12. Засоби запобігання впливу маніпуляції Мета: ознайомити здобувачів освіти з засобами подолання маніпуляцій. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види маніпуляцій. 2. Методи маніпуляцій. 2. Засоби запобігання впливу маніпуляцій. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте визначення поняттю «маніпуляція» 2. Назвіть і охарактеризуйте основні види маніпуляцій. 3. Охарактеризуйте основні методи маніпуляцій. 4. Назвіть і охарактеризуйте засоби запобігання впливу маніпуляцій.
13	<p>Тема 7. Соціальна психологія малої групи Семінар 13. Соціальна психологія малої групи Мета: поглибити і розширити знання здобувачів освіти щодо соціально-психологічних особливостей малих груп. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Мала група та її основні характеристики. 2. Основні емпіричні параметри, за допомогою яких може бути здійснено соціально-психологічний аналіз групи 3. Соціометрична структура малої групи. 4. Комунікативна структура малої групи. 5. Характеристика групових явищ. 6. Міжособистісні відносини в малій групі. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть основні параметри аналізу малої групи 2. У чому полягає феномен лідерства? 3. Які чинники впливають на рівень конформності людини?
14	<p>Тема 7. Соціальна психологія малої групи Семінар 14. Лідерство і управління у малих групах Мета: поглибити знання здобувачів освіти щодо особливостей лідерства у малих групах. Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення поняття «лідерство» 2. Типології лідерів 3. Співвідношення понять «лідерство» і «управління» 4. Інтелект в лідерстві 5. Цінності й установки лідера 6. Фундаментальні засади етичного лідерства <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте особливості лідерства у малих групах. 2. Як співвідносяться поняття «лідерство» і «управління»?
15	<p>Тема 8. Соціальна психологія міжгрупових відносин Семінар 15. Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології Мета: поглибити і розширити знання здобувачів освіти щодо особливостей міжгрупових відносин Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характеристика міжгрупових відносин у соціальній психології. 2. Соціальна ідентичність і порівняння. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин. 2. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності. 3. У чому полягає зміст соціального порівняння?

16	<p>Тема 8. Соціальна психологія міжгрупових відносин Семінар 16. Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації. Міжгрупова ворожість. Мета: поглибити і розширити знання здобувачів освіти про процеси міжгрупової інтеграції та диференціації і міжгрупову ворожість.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Процеси міжгрупової інтеграції та диференціації. 2. Міжгрупова ворожість. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму та міжгрупової дискримінації у відносинах між групами. 2. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції та диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами? 3. Охарактеризуйте особливості формування і проявів міжгрупової ворожості.
17	<p>Тема 9. Психологія великих груп Семінар 17. Масові соціально-психологічні явища Мета: поглибити і розширити знання здобувачів освіти про масові соціально-психологічні явища.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття про масові соціально-психологічні явища. 2. Формування громадської думки. 3. Колективне переживання та його прояви. 4. Змагання та його прояви. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Назвіть і охарактеризуйте умови формування громадської думки. 2. Поясніть що таке колективне переживання. 3. Охарактеризуйте змагання та його прояви.
18	<p>Тема 9. Психологія великих груп Семінар 18. Психологія натовпу, чуток та паніки Мета: поглибити і розширити знання здобувачів освіти про психологію натовпу, чуток та паніки.</p> <p>Питання для обговорення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Психологічна характеристика натовпу. 2. Психологія чуток та паніки. <p>Завдання на самостійну роботу здобувачів освіти:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дайте психологічну характеристику натовпу. 2. Назвіть і охарактеризуйте умови виникнення паніки. 3. Назвіть і охарактеризуйте умови виникнення чуток.

6. Самостійна робота здобувача освіти

Здобувачі освіти самостійно опрацьовують питання семінарських занять які не увійшли у матеріали лекцій.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

При викладанні дисципліни семестровий рейтинг здобувача освіти формують: робота на семінарах, і написання модульної контрольної роботи. Штрафних балів з дисципліни не передбачається.

Відвідуваність і виконання завдань

Здобувачам освіти важливо відвідувати лекції, оскільки на них висвітлюватиметься систематизований навчальний матеріал, що дасть змогу краще підготуватись до семінарських занять і в цілому опанувати дану дисципліну. Відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Активна участь здобувачів освіти на семінарських заняттях є обов'язковою. Пропуск семінарського заняття не дає можливість отримати здобувачу освіти бали у семестровий рейтинг. Разом з тим, здобувач освіти, який пропустив семінарські заняття з поважної причини, і має необхідний документ, який підтверджує відсутність (наприклад, довідку від лікаря), може протягом 1-го тижня після дати пропущеного семінару, здати підготовлену доповідь викладачу

під час консультацій або під час перерви у навчальному занятті і отримати не більше половини максимального вагомого балу, який передбачений за участь в семінарі (тобто максимальна кількість балів складатиме не більше 3 балів). Графік консультацій, доступний на сайті кафедри психології та педагогіки, але викладач сам призначає здобувачу освіти час консультації в індивідуальному порядку.

Теми і завдання для семінарських занять передбачені робочою програмою дисципліни (силабусом), доступною в особистому кабінеті здобувача освіти в системі «Кампус», гугл класі або на сайті кафедри психології та педагогіки.

На лекціях та семінарських заняттях допускається використання ноутбуків та смартфонів, але лише для цілей, пов'язаних з навчанням. Бажано, щоб на семінарському занятті здобувач освіти використовував підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття.

Форми роботи

На лекціях висвітлюється зміст тем кредитного модуля «Соціальна психологія». На семінарських заняттях здобувачі освіти поглиблюють та розширюють знання з соціальної психології. Під час семінарських занять викладач резюмує сильні та слабкі місця у доповідях здобувачів освіти, вказує на помилки, якщо такі є, дає відповіді на додаткові питання здобувачів освіти з теми семінарського заняття.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки здобувачів освіти і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Поточний контроль: [опитування за темою заняття, модульна контрольна робота](#).

Календарний контроль: [проводиться двічі на семестр як моніторинг виконання здобувачем освіти індивідуальних навчальних планів згідно з графіком навчального процесу](#).

Семестровий контроль: [залік](#)

Оцінювання та контрольні заходи

Рейтинг здобувача освіти з дисципліни складається з балів, що отримуються за:

- 1) доповіді та доповнення відповідей інших здобувачів освіти у процесі дискусії на семінарських заняттях;
- 2) написання модульної контрольної роботи.

Система рейтингових (вагових) балів та критерії оцінювання:

1. Робота на семінарських заняттях:

Максимальна кількість балів складає 72 (максимальна кількість балів на 1 занятті – 4):

активна участь у проведенні заняття; надання повної, аргументованої, логічно викладеної доповіді, відповіді, висловлення власної позиції з дискусійних питань або повністю правильне вирішення завдань з відповідним обґрунтуванням, у поєднанні зі слухними доповненнями відповідей інших здобувачів освіти у процесі дискусії	4
активна участь у проведенні заняття; надання правильних відповідей або правильне вирішення завдань з незначними неточностями, порушеннями логіки викладення відповіді чи обґрунтування при вирішенні задачі	2-3
надання відповідей з чисельними значними похибками або вирішення задачі з грубими помилками, вирішення задачі без обґрунтування, відсутність відповіді, ухиляння від участі у семінарському занятті	0-1

Здобувач освіти отримує найвищий рейтинг, якщо він бере активну участь на проведених семінарських заняттях, переважно надає повні та аргументовані відповіді, логічно їх викладає, висловлює власну позицію з дискусійних питань. Пропущені заняття, неточності, неповнота, помилки у відповідях спричиняють зниження рейтингу здобувача освіти.

Викладач оцінює роботу здобувача освіти на кожному семінарському занятті, але конкретна підсумкова кількість балів за роботу на семінарських заняттях виставляється викладачем під час

першого і другого етапу проміжної атестації – на 8-му й 14-му тижнях навчання відповідно. Рейтинг здобувача освіти станом на 8-й тиждень (за результатами роботи на 4 семінарських заняттях) і 14-й тиждень (за результатами роботи на наступних 7-8 семінарських заняттях) навчання повідомляється Здобувачу освіти на занятті або в його особистому кабінеті електронного кампусу.

2. Складання модульної контрольної роботи

На 15-16 тижні семестру здобувачі освіти виконують модульну контрольну роботу. МКР виконується на лекційному заняття, тривалість МКР – 45 хвилин. Модульна контрольна робота містить 28 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Здобувач освіти може оскаржити оцінку викладача, подавши відповідну скаргу викладачу не пізніше наступного дня після ознайомлення здобувача освіти з виставленою викладачем оцінкою. Скарга розглядатиметься за процедурами, встановленими університетом.

Максимальна кількість балів складає 28 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 28)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 28)	0

Умови допуску до семестрового контролю: здобувачі освіти, які не виконали всіх передбачених силабусом завдань й мають рейтинг нижче 40 балів до заліку - **не допускаються**.

Семестровий контроль:

Здобувачі освіти, які набрали протягом семестру **60 і більше балів** мають можливість:

- отримати залікову оцінку (залік) відповідно до набраного рейтингу (рейтингові бали переводяться до оцінки згідно із таблицею та заносяться до відомості семестрового контролю);
- виконати залікову контрольну роботу з метою підвищення оцінки (при цьому попередній рейтинг здобувача освіти з дисципліни скасовується і він отримує оцінку тільки за результатами залікової контрольної роботи).

Здобувачі освіти, які набрали протягом семестру менше **60 балів, але виконали умови допуску**, виконують залікову контрольну роботу.

Залікова контрольна робота складається зі 100 тестових завдань, що відображають зміст всієї дисципліни та виконується письмово.

Залікова контрольна робота проводиться за допомогою гугл-тестів, доступ до ЗКР надається здобувачу освітнім лише під час проведення заліку. Тривалість ЗКР – 90 хвилин. Залікова контрольна робота містить 100 тестових питань, кожне питання містить 3-4 варіанти відповіді, серед яких правильною є лише одна. Задача здобувача освіти – уважно прочитати питання та варіанти відповідей, обрати один варіант відповіді (правильний на думку здобувача освіти) та позначити його у будь-який зручний спосіб.

Максимальна кількість балів складає 100 (максимальна кількість балів за 1 тестове завдання – 1):

Тестове завдання виконано правильно (кожне з 100)	1
Тестове завдання виконано неправильно (кожне з 100)	0

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації здобувачам освіти

Працюючи на лекції здобувачу освіти варто конспектувати основні поняття. При підготовці до семінарського заняття, здобувач освіти має опрацювати лекційний матеріал з відповідної теми, а також бажано ознайомитись з додатковою літературою. Якщо у здобувачів освіти виникають питання необхідно обговорити їх з викладачем.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри психології та педагогіки, к.психол.н, доцентом, Кононець Марією Олександрівною.

Ухвалено кафедрою психології та педагогіки (протокол № 15 від 31.05.2024 р.)

Погоджено методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)

Орієнтовні питання до залікової контрольної роботи

1. Охарактеризуйте етапи розвитку психіки в філогенезі.
2. Визначте механізми відображувальної діяльності на різних стадіях розвитку психіки.
3. Визначте функції психіки.
4. Охарактеризуйте структуру вивчення психічних явищ.
5. Дайте характеристику активності особистості та її джерел.
6. Проаналізуйте співвідношення свідомості та діяльності.
7. Розкрийте зміст процесу інтеріоризації.
8. Розкрийте зміст процесу екстеріоризації.
9. Охарактеризуйте функції структурних елементів діяльності.
10. У чому полягає предмет соціальної психології?
11. Назвіть основні галузі (розділи) соціальної психології.
12. Назвіть основні методи соціальної психології.
13. Які основні переваги та недоліки методу спостереження?
14. Охарактеризуйте метод опитування.
15. Чому дослідження особистості повинно здійснюватися нерозривно від суспільства, у якому вона існує?
16. Розкрийте поняття «Я-концепція» особистості.
17. Назвіть структурні компоненти «Я-концепції» особистості.
18. Яку роль відіграє самооцінка в процесі розвитку самосвідомості особистості?
19. Надайте характеристику поняття «установка».
20. Назвіть функції установок.
21. Охарактеризуйте різновиди вербального міжособистісного спілкування.
22. Порівняйте змістовне навантаження понять «спілкування» і «комунікація».
23. Назвіть і проаналізуйте функції спілкування.
24. Проаналізуйте співвідношення понять «спільнота», «спільність» і «спілкування».
25. Дайте визначення поняттю «взаємодія».
26. Яку роль виконує механізм зворотного зв'язку?
27. Розкрийте сутність комунікативної сторони спілкування.
28. Розкрийте сутність інтерактивної сторони спілкування.
29. Розкрийте сутність перцептивної сторони спілкування.
30. Які бар'єри можуть зустрічатися при міжособистісному спілкуванні.
31. Назвіть основні параметри аналізу малої групи.
32. У чому полягає феномен лідерства?
33. Які чинники впливають на рівень конформності людини?
34. У чому полягає процес групового тиску?
35. Охарактеризуйте основні напрямки дослідження міжгрупових відносин.
36. Наведіть приклади внутрішньогрупового фаворитизму.
37. Наведіть приклади міжгрупової дискримінації у відносинах між групами.
38. Охарактеризуйте основні положення теорії соціальної ідентичності.
39. У чому полягає соціальний зміст тенденції інтеграції при взаємодії групи з іншими суб'єктами?
40. У чому полягає соціальний зміст тенденції диференціації при взаємодії групи з іншими суб'єктами?
41. Назвіть і охарактеризуйте психологічні особливості індивіда в натовпі.
42. Поясніть, у чому виявляються типові форми життєдіяльності великих соціальних груп.
43. Охарактеризуйте механізми управління натовпом.
44. Назвіть і охарактеризуйте найважливіші умови виникнення паніки.
45. Які існують методи протидії поширення чуток?